

# DE WERELD VAN MORGEN

*Technologie, Menselijkheid en de Toekomst*

Een visie op de komende dertig jaar



# Voorwoord

De wereld verandert sneller dan ooit tevoren. Waar vorige generaties hun leven lang konden bouwen op vertrouwde patronen zoals dezelfde baan, hetzelfde huis en dezelfde routines, leven wij in een tijdperk waarin technologie het ritme van de samenleving in elk decennium herschrijft.

De constanten die onze grootouders als vanzelfsprekend beschouwden, zijn voor onze kinderen al lang geen garanties meer.

Dit boek is geschreven voor iedereen die zich afvraagt wat ons te wachten staat. Niet als bangmakerij, maar als eerlijke verkenning van de kansen en uitdagingen die de komende dertig jaar zullen bepalen. Wat betekent het als robots onze huizen bewonen? Wat doet het met ons als onze dierbaren na hun dood digitaal voortleven? Hoe verandert geneeskunde het begrip oud worden? Dit zijn geen vragen uit een sciencefictionroman. Het zijn de vragen van nu, gesteld aan de drempel van een nieuw tijdperk.

De antwoorden op deze vragen zijn geen sciencefiction. De technologieën die hier beschreven worden zijn al in ontwikkeling, soms zelfs al beschikbaar. De echte vraag is niet of ze komen, maar hoe wij als mensen, als families, als gemeenschappen en als maatschappij ermee omgaan. Technologie biedt mogelijkheden, maar het zijn mensen die die mogelijkheden invulling geven. Dat gegeven maakt dit boek tegelijkertijd optimistisch en realistisch.

Dit boek neemt u mee door zes werelden: de robotica in ons huis, de technologie die ouderdom begeleidt, de digitale onsterfelijkheid, de medische revolutie, de wereld van onze kleinkinderen en tot slot de psychologische en sociale gevolgen van dit alles. Elk hoofdstuk begint bij wat we al weten en reist door naar wat komen gaat. Elk hoofdstuk stelt vragen die geen kant-en-klare antwoorden hebben, maar die het denken en het gesprek op gang brengen.

Want de toekomst begrijpen is de eerste stap naar het mede vormgeven ervan. En in een wereld die zo snel verandert, is begrijpen geen luxe maar een noodzaak voor ieder van ons, ongeacht leeftijd, opleiding of achtergrond.

# Hoofdstuk 1: De Robotica-Revolutie in en om het huis



Wanneer mensen aan robots denken, verschijnt al snel het beeld van glanzende machines uit sciencefictionfilms: metalen wezens die bevelen opvolgen in een steriele toekomst. De werkelijkheid van de komende robotica-revolutie is echter tegelijk bescheidener en ingrijpender. Bescheidener omdat de robots die onze huizen zullen bevolken er eerder vriendelijk en functioneel uitzien dan intimiderend. Ingrijpender omdat hun komst onze dagelijkse routines diepgaand zal veranderen, stiller en geleidelijker en daardoor des te fundamenteler.

De vergelijking met eerdere technologische transitie is leerzaam. De introductie van de wasmachine, de vaatwasser en de magnetron werden destijds niet direct herkend als revolutionaire veranderingen. Het waren apparaten die taken overnamen die al eeuwenlang mensenhanden vergden. Pas achteraf begrijpen we hoe fundamenteel ze de verdeling van huishoudelijke arbeid en de emancipatie van vrouwen hebben beïnvloed. De komst van huisrobots verdient diezelfde nuchtere, historische blik.